

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 55/2014 -37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. mája 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcu Jána Lubyho v konaní o sťažnosti Rímskokatolíckej cirkvi, Trnavskej arcidiecézy, Ulica Jána Hollého 10, Trnava, zastúpenej Advokátkou kanceláriou MAPLE & FISH s. r. o., Rajská 15/A, Bratislava, konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. Viliama Karasa, PhD., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 37 C 18/2007-583 z 31. októbra 2011 a rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 11 Co 385/2011-677 z 27. februára 2013 v časti výrokov o trovách konania, za účasti Okresného súdu Trnava a Krajského súdu v Trnave, takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti Rímskokatolíckej cirkvi Trnavskej arcidiecézy **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. mája 2013 doručená sťažnosť Rímskokatolíckej cirkvi, Trnavskej arcidiecézy, Ulica Jána Hollého 10, Trnava (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“ alebo „navrhovateľ“, alebo „žalobca“), zastúpenej Advokátkou kanceláriou MAPLE & FISH s. r. o., Rajská 15/A, Bratislava, konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. Viliama Karasa, PhD., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) č. k. 37 C 18/2007-583 z 31. októbra 2011 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 Co 385/2011-677 z 27. februára 2013 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) v časti výrokoch o trovách konania.

Zo sťažnosti a z príloh k nej pripojených vyplýva, že v súdnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 37 C 18/2007 sa sťažovateľka ako žalobkyňa domáhala podľa zákona č. 161/2005 Z. z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 161/2005 Z. z.“) proti Slovenskému pozemkovému fondu (ďalej len „žalovaný“) vydania nehnuteľností.

Okresný súd rozsudkom č. k. 37 C 18/2007-583 z 31. októbra 2011 žalobe sťažovateľky čiastočne vyhovel a rozhodol o povinnosti žalovaného vydať a navrátiť sťažovateľke vlastníctvo k nehnuteľnostiam bližšie špecifikovaným vo výrokovej časti rozsudku okresného súdu, vo zvyšnej časti žalobu zamietol a s poukazom na § 142 ods. 2

Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) nepriznal žiadnemu účastníkovi právo na náhradu trov konania.

Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie v rozsahu, v ktorom bola jej žaloba zamietnutá, a v rozsahu, v ktorom okresný súd rozhodol o nepriznaní jej práva na náhradu trov prvostupňového konania, ktorých sa na podklade dôvodov v ňom uvedených domáhala, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalovanému určí povinnosť vydať všetky nehnuteľnosti, v súvislosti s ktorými bola žaloba zamietnutá, a súčasne aby určil žalovanému povinnosť nahradiť sťažovateľke trovy prvostupňového, ako aj odvolacieho konania.

Krajský súd rozhodol o odvolaní sťažovateľky proti výroku v merite veci a o odvolaní sťažovateľky proti súvisiacemu výroku o trovách konania tak, že rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým bola žaloba zamietnutá, čiastočne zmenil a rozhodol o povinnosti žalovaného vydať a navrátiť sťažovateľke vlastníctvo k nehnuteľnostiam špecifikovaným vo výrokovej časti napadnutého rozhodnutia a vo zvyšnej zamietajúcej časti rozsudok okresného súdu potvrdil.

Proti rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu podala sťažovateľka podľa čl. 127 ods. 1 ústavy sťažnosť, ktorú v súvislosti s porušením označených práv odôvodnila takto:

„Z rozsudku súdu prvého stupňa je zrejmé, že sťažovateľovi voči SPF priznal nárok na vydanie a navrátenie vlastníctva k pozemkom o celkovej výmere 1 425 640 m². Odvolací súd priznal sťažovateľovi voči SPF priznal nárok na vydanie a navrátenie vlastníctva k ďalším pozemkom o celkovej výmere 3 096 m². Rozdiel pôvodne žalovanej a priznanej výmery teda predstavuje 9 058 m², čo je 0,62 % pôvodne žalovanej výmery.

... sťažovateľ namieta nesprávne právne posúdenie veci a domnieva sa, že odvolací súd mal správne aplikovať ustanovenie § 142 ods. 3 resp. § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, v zmysle ktorých aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech len v pomerne nepatrnej časti, resp. ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí.

Máme za to, že pokiaľ by odvolací súd v rámci rozhodovania o trovách konania rozhodol v súlade citovanými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, učinil by spôsobom predvídaným zákonom...

V danom prípade odvolací súd o náhrade trov konania rozhodol arbitrárne, rozhodnutie riadne neodôvodnil, a preto podľa nášho názoru uznesenie odvolacieho súdu o náhrade trov konania naznačuje, že by ním mohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“

Sťažovateľka v sťažnosti ďalej uvádza, že „[u]stanovenie § 142 ods. 2, v zmysle ktorého súd vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo, sa vzťahuje na prípady, ak je pomer úspechu účastníkov rovnaký alebo približne rovnaký. Rozhodnutia súdov v časti výroku o náhrade trov konania sú tak nepreskúmateľné a v rozpore s výsledkom konania, keďže sťažovateľovi boli voči SPF priznané pozemky vo výmere 99,38% z pôvodne žalovanej výmery. Rovnako sa sťažovateľ domnieva, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný aj pre odôvodnenie odvolacieho súdu o tom, že sťažovateľ nehnuteľnosti označil tak, aby boli spôsobilým predmetom vydania, až po 4 rokoch od podania návrhu (táto skutočnosť je nepravdivá, nakoľko geometrické plány č. 15/2008 a 16/2008 boli súdu predložené v r. 2008, na základe čoho došlo k čiastočnej zmene petitu žalobného návrhu uznesením súdu prvého stupňa sp. zn. 27 C/18/2007-261 z 17. 9. 2008. Zostávajúca zmena žalobného návrhu na základe geometrického plánu č. 27/2011 sa týkala pozemkov o celkovej výmere 8 105 m², čo predstavuje iba približne 0,5 % pôvodne žalovanej výmery).“ .

Sťažovateľka na základe uvedenej argumentácie zastáva názor, že „... odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu vo výroku o náhrade trov prvostupňového a odvolacieho konania nie je pre nedostatok dôvodov dostatočne preskúmateľné a nezodpovedá § 157 ods. 2 O. s. p... Všeobecné konštatovanie o čiastočnom úspechu účastníkov je pre rozhodnutie o náhrade trov konania nedostačujúce...“ .

V súvislosti s uplatnenými námietkami o nepriznaní náhrady trov konania sťažovateľka na záver svojej argumentácie uvádza, že „... súdy v otázke rozhodovania

o náhrade trov konania v reštitučných veciach podľa zákona č. 161/2005 Z. z. nepostupujú rovnako. Ako dôkaz tejto skutočnosti predkladáme uznesenie Okresného súdu Pezinok zo dňa 20. 3. 2012, sp. zn. 5 C/1113/2008-393, ktorým súd v reštitučnej veci podľa zákona č. 161/2005 Z. z. priznal SPF voči sťažovateľovi náhradu trov konania vo výške 86.945,- €, pričom v tomto prípade súd pri stanovení náhrady trov konania vychádzal z hodnoty nehnuteľností podľa stavu evidencie v pozemkových knihách. Uznesenie bolo potvrdené uznesením Krajským súdom v Bratislave z 28. 9. 2012, sp. zn. 5 Co/446/2012-416.“.

Porušenie svojho práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu sťažovateľka odôvodňuje v spojitosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Ústavný súd Slovenskej republiky určuje, že rozsudkom Okresného súdu Trnava zo dňa 31. 10. 2011, č. k.: 37 C/18/2007-583, v časti výroku o trovách konania, a rozsudkom Krajského súdu v Trnave zo dňa 27. 2. 2013, č. k.: 11 Co/385/2011-677, v časti výroku o trovách konania, boli porušené základné ľudské práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej Republiky, podľa Článku 1 Protokolu č. 1 k Európskemu dohovoru o ľudských právach a článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ústavný súd Slovenskej republiky rozsudok Okresného súdu Trnava zo dňa 31. 10. 2011, č. k.: 37 C/18/2007-583, v časti výroku o trovách konania, a rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 27. 2. 2013, č. k.: 11 Co/385/2011-677, v časti výroku o trovách konania, zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Trnava na nové konanie.

Porušovatelia sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľovi trovy konania v lehote do 3 dní odo dňa právoplatnosti nálezu.“

Uznesením č. k. IV. ÚS 55/2014-14 z 30. januára 2014 ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom okresného

súdu a rozsudkom krajského súdu v časti výrokov o trovách konania podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedníčku okresného súdu a predsedu krajského súdu, aby sa vyjadrili k sťažnosti a zároveň oznámili ústavnému súdu, či trvajú na ústnom pojednávaní vo veci.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti v prípise sp. zn. 1 SprV 123/2014 z 27. februára 2014, v ktorom uviedol stanovisko k veci prejednávajúceho sudcu JUDr. Igora Malého, podľa ktorého „... *účastník konania na strane žalobcu mal vo veci úspech len čiastočný, z čoho vyplýva logicky že žalovaný mal vo veci tiež čiastočný úspech, a v takomto prípade súd môže vysloviť že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo; súd k tomuto výroku pristúpil nielen vzhľadom k iba čiastočnej úspešnosti odrážajúcej úspešnosť vo vzťahu k petitu návrhu súdom posledne pripustenom, ale aj s ohľadom na skutočnosť že pôvodný návrh bol 2 x výrazne menený, t. j. nebol riadne pripravený, i keď súd pripúšťa že z dôvodu časovej tiesne a nemožnosti zhromaždiť všetky relevantné doklady pri podaní žaloby, a s ohľadom na petit pôvodného návrhu a konečný výrok rozsudku súdu nie je vôbec možné určiť či, a ktorý z účastníkov konania mal v spore prevažujúci úspech*“. Predsedníčka okresného súdu ústavnému súdu zároveň oznámila, že netrvá na ústnom pojednávaní vo veci.

Krajský súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti v prípise sp. zn. Spr 88/14 z 27. februára 2014, v ktorom v podstatnej časti uviedol toto: „*Odvolačí súd aplikoval na výrok o trovách konania účastníkov ustanovenie § 142 ods. 2 OSP s prihliadnutím na čiastočný úspech oboch sporových strán v spore. Nároku žalobcu nebola v celom rozsahu poskytnutá súdna ochrana a preto s prihliadnutím na túto okolnosť odvolací súd považoval úspech účastníkov v spore na oboch stranách za čiastočný a preto vyslovil, že žiaden z nich nemá právo na náhradu trov konania. Okrem úspechu účastníkov v konaní zohľadnil skutočnosť uvedenú vo svojom odôvodnení a to najmä okolnosti, za ktorých došlo k uplatneniu nároku žalobcu o vydanie predmetných nehnuteľností voči*

žalovanému, rovnako k uplatneniu práva na súde, keďže tak, ako bol nárok žalobcu pôvodne formulovaný, mu nebolo možné vyhovieť, nebolo možné uzavrieť pred začatím sporu dohodu o vydaní veci, t. j. žalovaný nemohol poskytnúť dobrovoľné plnenie a dohodnúť sa so žalobcom pred začatím sporu o mimosporovom uspokojení nároku a rovnako v rámci konania pred súdom bol nárok žalobcu formulovaný do konečnej podoby, ktorú prevzal súd do svojho rozhodnutia až po uplynutí dlhého časového obdobia t.j. až po 4 rokoch od podania žaloby, čo sa významnou mierou podieľalo najmä na výške trov oboch procesných strán, t. j. aj žalobcu. I tieto okolnosti odvolací súd zohľadnil pri svojom rozhodnutí...

Vzhľadom na to a s poukazom na ustanovenie § 157 ods. 2, § 167 ods. 2 OSP odkazujem na správne, výstižné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia v časti trov konania účastníkov, rozhodnutie je odôvodnené a preskúmateľné.“ Predseda krajského súdu ústavnému súdu zároveň oznámil, že netrvá na ústnom pojednávaní vo veci.

Označené vyjadrenie okresného súdu a krajského súdu ústavný súd zaslal na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska právnej zástupkyňi sťažovateľky a zároveň ju vyzval, aby oznámila, či trvá na tom, aby sa vo veci sťažovateľky konalo ústne pojednávanie. V stanovisku k vyjadreniu okresného súdu a krajského súdu právna zástupkyňa sťažovateľky poukázala na to, že všeobecné súdy len zopakovali svoju argumentáciu, ktorú už uviedli v odôvodnení svojich rozhodnutí, pričom už len stručne zhrnula doterajšiu argumentáciu a súčasne ústavnému súdu oznámila, že netrvá na ústnom pojednávaní vo veci.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom okresného súdu a rozsudkom krajského súdu v časti výrokov o trovách konania.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu práv sťažovateľky rozsudkom krajského súdu základom jej argumentácie je jej nesúhlas so spôsobom jeho odôvodnenia v napadnutej časti, ako aj s jeho právnym názorom, teda nesúhlas s tým, ako krajský súd interpretoval a aplikoval príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku o náhrade trov súdneho konania. Sťažovateľka tiež namieta, že všeobecné súdy nepostupujú pri rozhodovaní o náhrade trov konania v reštitučných veciach podľa zákona č. 161/2005 Z. z. rovnako, čo preukazuje rozhodnutím Okresného súdu Pezinok sp. zn. 5 C 1113/2008 z 20. marca 2012.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré stanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Ústavný súd si pri výklade práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie (II. ÚS 71/97, IV. ÚS 195/07). Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy

a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť. Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

Prostredníctvom čl. 46 ods. 1 ústavy sa zaručuje každému základné právo na súdnu a inú právnu ochranu. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania (napr. I. ÚS 48/05, II. ÚS 272/08) v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997). Práva na súdnu ochranu a v jeho rámci náhrady trov súdneho konania sa možno domáhať len spôsobom a v medziach zákona, ktorý upravuje podmienky na jej priznanie (čl. 51 ods. 1 ústavy).

Ústavný súd posudzuje problematiku náhrady trov konania zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností (IV. ÚS 248/08, IV. ÚS 182/09). Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o trovách konania iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania.

Zákonná úprava platenia a náhrady trov konania obsiahnutá najmä v Občianskom súdnom poriadku ustanovuje, či je základné právo na súdnu ochranu naplnené reálnym obsahom (čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 4 ústavy). Procesné predpisy, ktoré upravujú platenie a náhradu trov konania, treba vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom a účelom základného práva na súdnu ochranu. Pritom treba dbať na to, aby nikto len z dôvodu, že uplatní svoje základné právo na súdnu ochranu, neutrpel materiálnu ujmu v dôsledku inštitútu platenia trov konania za predpokladu, že taký účastník konania bol úspešný, a to bez zreteľa na jeho postavenie v konaní (m. m. II. ÚS 56/05, IV. ÚS 147/08).

Podľa § 142 ods. 1 OSP účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 142 ods. 2 OSP ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo.

Podľa § 142 ods. 3 OSP aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu; v takom prípade sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta počíta z výšky súdom priznaného plnenia.

Podľa § 224 ods. 1 OSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvého stupňa platia i pre odvolacie konanie.

Podľa § 224 ods. 2 OSP ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o trovách konania na súde prvého stupňa.

Z už citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku vyplýva, že kritériom na priznanie nároku na náhradu trov konania je miera úspechu vo veci, ktorá sa zisťuje tak u navrhovateľa (žalobcu), ako aj u odporcu (žalovaného). Miera úspechu vo veci závisí od vzťahu meritórneho rozhodnutia k žalobnému petitu, ktorý bol naposledy urobený vo veci samej. Z dispozície citovaných ustanovení § 142 ods. 2 a 3 OSP ďalej vyplýva, že čiastočný úspech vo veci sa môže v rozhodnutí o trovách konania prejaviť tromi spôsobmi, a to tak, že súd (i) náhradu trov konania pomerne rozdelí, (ii) náhradu trov konania neprizná žiadnemu účastníkovi konania alebo (iii) náhradu trov konania v plnom rozsahu prizná tomu účastníkovi, ktorý mal neúspech len v nepatrnej časti, alebo v prípade, ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu.

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (III. ÚS 209/04,

IV. ÚS 115/03). Európsky súd pre ľudské práva v rámci svojej judikatúry vyslovil, že právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (napr. Georgidias v. Grécko z 29. 5. 1997, Recueil III/1997). Z uvedeného však nevyplýva záruka vydania správneho rozhodnutia, ako ani rozhodnutia v súlade s právnym názorom sťažovateľky.

K porušeniu ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru by mohlo dôjsť rozhodnutím všeobecného súdu nielen tým, ak by tento fakticky odňal možnosť komukoľvek domáhať sa alebo brániť svoje právo na všeobecnom súde (napr. II. ÚS 8/01), ale aj tým, ak by tento súd rozhodol arbitrárne, bez náležitého odôvodnenia svojho rozhodnutia (napr. I. ÚS 241/07), alebo vtedy, ak by sa pri výklade a aplikácii zákonného predpisu natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. III. ÚS 264/05).

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

V súvislosti s rozhodnutím o trovách celého konania – prvostupňového a odvolacieho – dospel krajský súd k záveru o dôvodnosti aplikácie pravidla obsiahnutého v § 142 ods. 2 OSP, „... keď mal za to, že navrhovateľ mal v konaní úspech len čiastočný, ktorá skutočnosť opodstatňuje určiť, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania“. V súvislosti s rozhodovaním o trovách celého konania ďalej uviedol, že „... prihliadol aj k argumentácii odporcu, že ohľadne parciel, ktoré boli v tomto konaní vydané, ak by si ich bol v lehote riadne uplatnil mohla byť uzavretá dohoda, lenže navrhovateľ

nehnuteľnosti označil tak, aby boli spôsobilé na vydanie až po 4 rokoch od podania návrhu“.

Toto odôvodnenie krajského súdu nemožno (odhliadnuc od toho, že je pomerne stručné) považovať podľa názoru ústavného súdu za odporujúce citovaným článkom ústavy a dohovoru. Pokiaľ § 157 ods. 2 OSP predpokladá aj „stručnosť“ odôvodnenia, týka sa to predovšetkým odôvodnenia rozhodnutia o trovách konania. Podľa názoru ústavného súdu odôvodnenie o trovách konania treba posudzovať v kontexte celého rozhodnutia (I. ÚS 230/04, III. ÚS 53/06). Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že krajský súd rozhodoval o trovách tak prvostupňového, ako aj odvolacieho konania a ak krajský súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia podčiarkol najmä to, že sťažovateľka mala v priebehu celého konania iba čiastočný úspech, čo v tomto smere podľa názoru krajského súdu opodstatňovalo prijať záver o aplikácii § 142 ods. 2 OSP a vysloviť, že žiaden z účastníkov nemá na náhradu trov konania právo, pretože tento postup výslovne – ako jednu z možných alternatív – pripúšťa znenie § 142 ods. 2 OSP, tak podľa názoru ústavného súdu krajský súd odôvodnil namietané rozhodnutie ústavne akceptovateľným spôsobom.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko

odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto odôvodnenia. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu interpretácia § 142 ods. 2 OSP a následná aplikácia zistenej právnej normy v danej veci takéto nedostatky nevykazuje a nevyžaduje ústavno-súdnu korekciu.

V súvislosti s námietkou sťažovateľky, že „*súdy v otázke rozhodovania o náhrade trov konania v reštitučných veciach podľa zákona č. 161/2005 Z. z. nepostupujú rovnako*“ ústavný súd poukazuje na svoj právny názor, podľa ktorého právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v rozhodnutiach vo veci samej nemajú charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06).

Ústavný súd vo vzťahu k tejto námietke sťažovateľky považuje za potrebné zopakovať svoj ustálený právny názor, podľa ktorého mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov, a suplovať tak poslanie, ktoré zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] zveruje práve Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky [ďalej len „najvyšší súd“ (resp. jeho plénu a kolégiám)], keď mu okrem iného priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (m. m. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05). Práve plénum a kolégiá najvyššieho súdu sú oprávnené odstraňovať nejednotnosť výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov tak, aby sa chránili okrem iného aj legitímne očakávania účastníkov súdnych

konaní. Ústavný súd však vzhľadom na to, že nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva, môže zasahovať do výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov všeobecnými súdmi len v prípadoch, keď sa ich výklad vyznačuje svojvôľou a zjavnou neodôvodnenosťou do tej miery, že to má za následok porušenie základného práva alebo slobody. Keďže ústavný súd v prípade napadnutého uznesenia krajského súdu prejav svojvôle, resp. zjavnej neodôvodnenosti nezistil, nepovažoval v danom prípade argumentáciu sťažovateľky za spôsobilú na to, aby len na jej základe bolo možné toto uznesenie hodnotiť ako ústavne neakceptovateľné a neudržateľné (IV. ÚS 574/2013).

Ústavný súd, opierajúc sa o už uvedené ústavnoprávne vyhodnotenie jednotlivých námietok sťažovateľky o porušení jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu v časti výroku o trovách konania, konštatuje, že vzhľadom na už uvedené nemožno prijať záver o porušení sťažovateľkou označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu, a preto tejto časti jej sťažnosti nevyhovel.

V súvislosti s namietaným porušením sťažovateľkou označeného práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu poukazuje ústavný súd na svoju stabilizovanú judikatúru, súčasťou ktorej je aj právny názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým nepochybne patrí aj právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavnoprosné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy a princípy spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže ústavný súd nezistil porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohlo dôjsť ani k porušeniu sťažovateľkou označeného práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Ústavný súd navyše po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že z jeho odôvodnenia nemožno vyvodiť, že ním došlo k neprípustnému zásahu do práva garantovaného čl. 1 dodatkového protokolu, keďže podľa názoru ústavného súdu v posudzovanom prípade krajský súd ústavne konformným spôsobom interpretoval a aplikoval príslušné právne normy. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ani tejto časti sťažnosti nevyhovel.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu práv sťažovateľky rozsudkom okresného súdu v časti výroku o trovách konania ústavný súd uvádza, že tento rozsudok okresného súdu preskúmal už krajský súd v rámci odvolacieho konania a keďže rozsudok krajského súdu posúdil ústavný súd z ústavného hľadiska za akceptovateľný, tak nemohol vyhovieť ani sťažnosti vo vzťahu k namietanému porušeniu práv sťažovateľky napadnutým rozsudkom okresného súdu.

Vzhľadom na to, že ústavný súd nezistil porušenie sťažovateľkou označených práv a jej sťažnosti nevyhoveli, v nadväznosti na to nevyhoveli ani ďalším jej procesným návrhom (návrhu na zrušenie napadnutého rozsudku krajského súdu a na priznanie úhrady trov konania), pretože rozhodovanie o nich sa viaže na vyslovenie porušenia základných práv a práv, ktorých porušenie sťažovateľka namietala.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. mája 2014